AD www.AD.nl
DONDERDAG 4 SEPTEMBER 2008 NL

INTERVIEW Vondst Dick Mol werpt nieuw licht op uitsterven mammoet

'Die schedel moest daar ergens zijn'

DÉNIS VAN VLIET
NOLHAC

Zou dat 'm zijn? Onderzoeker Dick Mol kijkt zijn Franse collega Frederic Lacombat vragend aan. De twee mannen staan op de bodem van een vulkaankrater, waar het tweetal zich in heeft laten zakken op zoek naar de 400.000 jaar oude schedel van een steppemammoet. Na dagen wroeten in de Franse bodem hebben ze eindelijk beet.

„Mijn hart ging niet sneller kloppen toen bleek dat het die schedel was," zegt Dick Mol, onderzoeker van het Natuurhistorisch Museum in Rotterdam, een van de twee mannen. „Ik zou juist teleurgesteld zijn geweest als we op die plek niets hadden gevonden."

Nolhac, een Frans dorpje op 110 kilometer ten zuidwesten van Lyon, heet de plek waar Mol en zijn Franse collega Frederic Lacombat de 700 kilo zware schedel vonden. Ze zijn daar niet zomaar op goed geluk gaan zoeken. „De schedel moest daar gewoon ergens zijn. In 1986 zijn bij werkzaamheden aan het riool al eens kiezen van een steppemammoet gevonden. Toen een Franse collega mij dat vertelde, dacht ik: daar moeten we gaan zoeken."

Dan heb je als eerste ter wereld een schedel van een steppemammoet gevonden - en wat dan? Mol: „We hebben de schedel eerst afgestoft en daarna voorzien van een gipslaag. Als je dat niet doet, loop je het risico dat hij gaat brokkelen tijdens het vervoer. Vervolgens is de schedel uit de krater getakeld en met een vrachtwagen naar een museum in Zuid-Frankrijk vervoerd. Daar hebben we het gips er weer vanaf gepeuterd. Eigenlijk vond ik dat spannender dan de zoektocht zelf. Toen die ook na de rit nog helemaal gaaf was, slaakte ik een zucht van verlichting."

Het gips eraf peuteren vond ik spannender dan de vondst zelf.

De vondst van de schedel biedt wetenschappers een schat aan informatie over de evolutie. In de loop der jaren zijn al wel losse botten en kiezen gevonden van de steppemammoet. Aan het laatste puzzelstukje - de schedel - ontbrak het nog. Mol, die eerder opzien baarde met de opgraving van 's werelds langste slagtand in Griekenland, denkt dat zijn vondst een andere blik kan werpen op het fenomeen klimaatverandering.

„Wie denkt dat dat een fenomeen is van de laatste eeuw, heeft het mis. Mammoeten hebben daar in hun miljoenen jaren durende bestaan veel mee te maken gehad. Milieugoeroe Al Gore waarschuwt in zijn film *An Inconvenient Truth* voor het uitsterven van dieren door klimaatsverandering. Nu steeds meer duidelijk wordt over hoe mammoeten zich aanpasten aan het klimaat, kun je je afvragen of dat wel klopt."

Gedreven vertelt Mol, wiens bijnaam Mister Mammoet luidt, over de lotgevallen van de mammoet. „De eerste mammoeten trokken drie miljoen jaar geleden vanuit Afrika naar Europa en Azië. Een miljoen á achthonderdduizend jaar terug werd het daar kouder en kouder met als gevolg dat de bomen niet het hele jaar meer vol bladeren hingen. De mammoeten, die van oorsprong loof aten, moesten daardoor noodgedwongen op gras overstappen. De mammoet paste zich prima aan."

„De steppemammoet, waarvan we nu de schedel hebben gevonden, is eigenlijk een tussenvorm," vervolgt Mol. „Toen het nog kouder werd, kreeg het dier weer een andere gedaante met nog meer haar: de wolharige mammoet, die onder meer in Nederland leefde."

De mammoet wist het als soort nog honderdduizenden jaren vol te houden. Pas na de laatste ijstijd, zo'n 12.000 jaar geleden, legde de laatste het loodje. Het vermoeden bestaat dat dit niet zozeer kwam door de klimaatsverandering, maar meer doordat mensen actief op de beesten gingen jagen.

„Dat kan nu dus worden onderzocht. De ontbrekende schakel in de kennis van de evolutie van de mammoet is gevonden."

Paspoort

■ **Geboren:** Winterswijk, 1955.

■ **Carrière:** Dick Mol houdt zich al meer dan veertig jaar bezig met het verzamelen, bestuderen van en publiceren over vondsten in de Noordzee van zoogdieren uit de IJstijd. Hij schreef verscheidene boeken, waaronder *De sabeltandtijger uit de Noordzee*. Werkte mee aan tal van documentaires. Werkt daarnaast ook nog als douanebeambte op Schiphol.

■ **Privé:** Getrouwd.

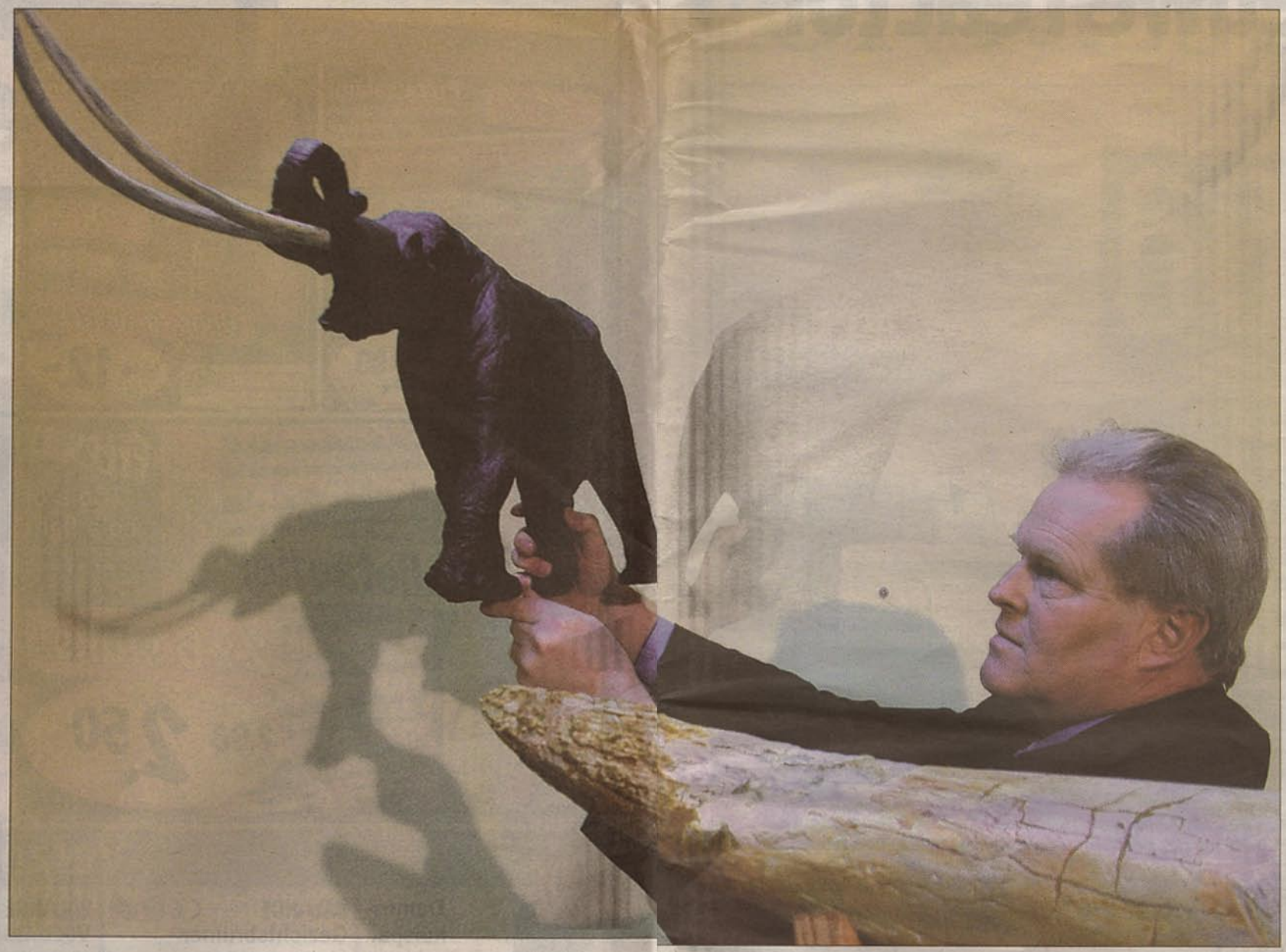

Mammoetexpert Dick Mol baarde eerder opzien met de opgraving van 's werelds langste slagtand.
FOTO REUTERS/GRIGORIS SIAMIDIS